

Jacek Kornacki

Projekt artystyczny : Archetyp - Świadomość - Miejsce

Miscellanea Anthropologica et Sociologica 13, 219-220

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jacek Kornacki

Projekt artystyczny
„Archetyp – Świadomość – Miejsce”

Jacek Kornacki, *Obiekt*, zdj. Jacek Zdybel

Obiekt z cyklu „Krzyże” powstał w szerszym kontekście działań artystyczno-kulturowych, na bazie których autor w 2002 roku stworzył projekt pt. „Archetyp – Świadomość – Miejsce”.

Charakterystyczne dla pomorskiej kultury cmentarnej żeliwne krzyże stały się formą wyjściową dla cyklu artystycznych obiektów pt. „Krzyże”, z których pierwszy powstał w 2002 roku. Na dwóch metalowych postumentach umieszczone są wertykalnie i horyzontalnie dwa szklane pojemniki, w których znajdują się zalane parafiną i podświetlone, przezroczyste odciski fragmentów krzyży znalezionych w kontekście starych, nieistniejących cmentarzy (ich konkretna przynależność do miejsca jest nieustalona). Ich wzajemna relacja tworzy rodzaj „relikwiarza idei krzyża”, a także symbol znaku istnienia ludzi, których śladów – miejsc istnienia i pochówku już nie ma.

Imponująca jest różnorodność form obecnych w artystycznym rzemiośle kultury cmentarnej. Każdy krzyż odlewano dla konkretnej osoby, pięknie komponując liternictwo personaliów i dodając informację, kim była dana osoba oraz daty narodzin i śmierci. Często na rewersie umieszczano dedykację, cytaty, wiersze, ozdabiano krzyż płaskorzeźbami, nadając każdemu z nich indywidualne cechy, tworząc swego rodzaju opowieść o miejscu i życiu danej jednostki i społeczeństwa. Indywidualność przeznaczenia i miejsca, złożoność i piękno form, kontekst historyczno-polityczny i społeczny każe patrzeć na te „obiekty” jak na dzieła sztuki, a ich kruchość w obliczu „cywilizacji wandalii” inspirowała do artystycznych działań służących symbolicznemu ocaleniu fragmentów tej rzeczywistości. Praca ma charakter otwarty i w ramach projektu „Archetyp – Świadomość – Miejsce” powstają obiekty w cyklu „Krzyże”, tworząc swego rodzaju „artystyczną dokumentację obecności ludzi, miejsc i form”.